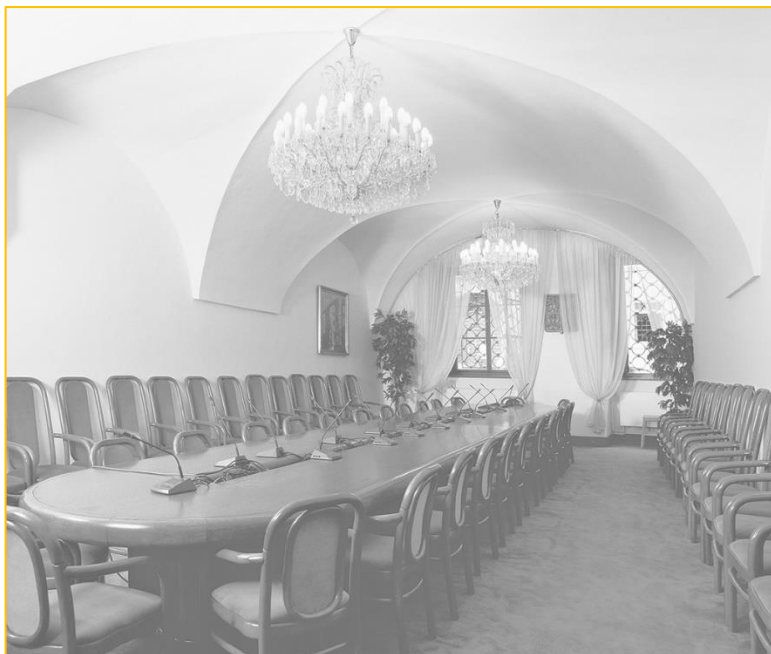

Ochrana spotřebitele - energetika

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu
na vydání zákona, kterým se mění zákon č.
458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu
státní správy v energetických odvětvích a o změně
některých zákonů (energetický zákon), ve znění
pozdějších předpisů (sněmovní tisk 704),
s právem EU

Informační podklad č. 0704
únor 2020
autor: Eva Balounová

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: Ochrana spotřebitele – energetika	Typ řady: online
Autor: Balounová, E.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Číslo: Stanovisko č. 0704	První vydání řady: říjen 1998
Datum: únor 2020	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
Ochrana spotřebitele, energetika, energetický zákon	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií

STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

Oddělení pro evropské záležitosti

STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
---	--	---	--	---

Oddělení komunikace a vzdělávání

INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	--	---	---

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 704), s právem EU

Úvod:

Předložená novela energetického zákona má dle předkladatelů za cíl zvýšit ochranu spotřebitelů před nekalými praktikami uplatňovanými nepoctivými podnikateli v oblasti energií a posílit právo spotřebitelů na svobodnou volbu a změnu držitele licence. Dále má dojít k posílení a ochraně poctivých podnikatelů v konkurenčním boji na spotřebitelském trhu.

Předložená novela konkrétně:

1. Bod č. 1.: Upravuje, že čtrnáctidenní lhůta pro odstoupení od smlouvy (v případě smlouvy o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, kterou uzavřel zákazník v postavení spotřebitele s držitelem licence distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory držitele licence) **neuplyne dříve než za čtrnáct dnů poté, co bude zákazníkovi doručena smlouva nebo její změna písemně, a to v elektronické nebo listinné formě.**

2. Bod č. 2.: Zpřesňuje se ustanovení, že (v případě smlouvy o dodávce elektřiny nebo plynu nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, kterou při změně dodavatele uzavřel zákazník v postavení spotřebitele s držitelem licence distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory držitele licence) zákazník je oprávněn bez sankce vypovědět smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou nebo určitou, ve lhůtě do patnáctého dne po zahájení dodávky elektřiny nebo plynu. Navrhuje se zpřesnění, že lhůta **neuplyne dříve než za patnáct dnů poté, co bude zákazníkovi doručena smlouva písemně, a to v elektronické nebo listinné formě.**

3. Bod č. 3: Zavádí několik nových ustanovení, konkrétně:

a) **Ujednání** smlouvy o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, uzavřené zákazníkem v postavení spotřebitele s držitelem licence, **které by obsahovalo takové podmínky a postupy pro ukončení smlouvy, které jsou odrazující od změny držitele licence, jsou neplatná.**

b) **Smlouvu** o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, kterou uzavřel zákazník v postavení spotřebitele s držitelem licence, **lze uzavřít nejvýše na dobu 36 měsíců; ujedná-li zákazník v postavení spotřebitele s držitelem licence smlouvu na dobu delší 36 měsíců, platí, že po uplynutí této doby se smlouva považuje za smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou.**

c) Obsahuje-li smlouva o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouva o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, kterou uzavřel zákazník v postavení spotřebitele s držitelem licence na dobu určitou, **ujednání umožňující obnovit smlouvu nebo prodloužit závazek i bez výslovného projevu vůle smluvní strany, má zákazník v postavení spotřebitele právo kdykoliv do 15. dne před uplynutím sjednané doby závazku, oznámit držiteli licence, že na obnovení smlouvy nebo prodloužení závazku nemá zájem.**

d) Zákazník v postavení spotřebitele má **právo bez jakékoliv sankce vypovědět** smlouvu o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, kterou uzavřel s držitelem licence, **zanikl-li důvod k užívání odběrného místa**. Výpovědní doba činí 15 dnů a počíná běžet prvním dnem měsíce následujícího po doručení výpovědi.

e) Je-li smlouva o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, uzavřená mezi zákazníkem v postavení spotřebitele a držitelem licence **řádě ukončena z vůle zákazníka v postavení spotřebitele, zakazuje se komukoliv uplatnit vůči zákazníkovi v postavení spotřebitele jakoukoliv sankci, která by souvisela s tímto jeho projevem vůle**.

f) Uzavírá-li se nebo mění smlouva o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouva o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, kterou uzavřel zákazník v postavení spotřebitele s držitelem licence, **je držitel licence povinen bezodkladně po uzavření smlouvy nebo její změny poskytnout zákazníkovi v postavení spotřebitele smlouvu nebo její změnu písemně, a to v elektronické nebo listinné formě. Držitel licence vydá zákazníkovi v postavení spotřebitele na jeho žádost a za úhradu nákladů kopii smlouvy nebo její změny**.

g) Je-li smlouva o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, uzavřena zprostředkovatelem jednajícím jménem nebo na účet zákazníka v postavení spotřebitele s držitelem licence, hledí se na ni jako na smlouvu uzavřenou distančním způsobem; pro odstoupení od smlouvy a výpověď smlouvy se ustanovení odstavců 2 a 3 použijí obdobně.

h) **Plná moc ke zprostředkování nebo jinému jednání směřujícímu k uzavření smlouvy o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, udělená třetí osobě jednající jménem nebo na účet zákazníka v postavení spotřebitele s držitelem licence, může být vystavena jen jako zvláštní plná moc na dobu určitou, která nesmí přesáhnout dobu šesti měsíců**.

Stanovisko PI:

Daná problematika je upravena předpisy Evropské unie, konkrétně zejména:

- *Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (dále jako směrnice o ochraně spotřebitele) a*
- *Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES.*

Obecně lze jistě souhlasit se záměrem předkladatelů v tom, že existuje zásadní zájem na posílení ochrany spotřebitele v energetice. Zde lze odkázat například na Sdělení Komise Realizace nové politiky pro spotřebitele energie (KOM(2015) 339), kde je řečeno, že „změna dodavatele musí být

jednoduchá po technické stránce, rychlá a spolehlivá. V tomto směru jsou vítány iniciativy vnitrostátních regulačních orgánů na zkrácení doby potřebné pro změnu dodavatele. Rovněž lze zvážit zrušení poplatků a pokut za změnu dodavatele, které omezují možnost volby spotřebitelů a hospodářskou soutěž jako takovou.“ V tomto sdělení je rovněž uvedeno, že „primární odpovědnost za ochranu spotřebitelů energie a prosazování jejich práv zůstává na členských státech.“

Konkrétně k jednotlivým bodům navržené novely:

Ad. 1.

Směrnice o ochraně spotřebitele v článku 9 upravuje právo spotřebitele odstoupit od smlouvy uzavřené na dálku nebo smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory, a to bez uvedení důvodu ve lhůtě 14 dnů. **Tato lhůta končí po uplynutí 14 dnů** v případě smluv týkajících se dodávek vody, plynu nebo elektřiny, pokud nejsou prodávány v omezeném objemu nebo ve stanoveném množství, **ode dne, kdy byla smlouva uzavřena** (článek 9 odst. 2 písm. c).

Dle článku 4 předmětné směrnice členské státy nesmí v rámci svého vnitrostátního práva zavádět ustanovení odchylná od ustanovení této směrnice včetně více či méně přísných ustanovení za účelem zajištění odlišné úrovně ochrany spotřebitele, pokud není v této směrnici stanoveno jinak (režim plné harmonizace).

Navržené ustanovení je tedy v rozporu s článkem 9 odst. 2 písm. c) směrnice o ochraně spotřebitele.

Ad. 2.

Pokud jde o smlouvy uzavřené na dálku a smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory platí, že pokud si spotřebitel přeje, aby poskytování služeb nebo dodávka vody, plynu nebo elektřiny, které nejsou prodávány v omezeném objemu nebo ve stanoveném množství, či tepla z dálkového vytápění začaly během lhůty pro odstoupení od smlouvy, obchodník požádá spotřebitele, aby podal výslovnou žádost na trvalém nosiči (článek 7 odst. 3 a článek 8 odstavec 8 směrnice o ochraně spotřebitele).

Z tohoto pohledu se jeví novelizované ustanovení jako problematické a jeho novela ještě problematičtější. **Ve světle odůvodnění bodu 1 se navrhané ustanovení jeví v rozporu se směrnicí o ochraně spotřebitele.**

Ad. 3. f)

Dle článku 7 směrnice o ochraně spotřebitele odst. 2 však: „Obchodník poskytne spotřebiteli kopii podepsané smlouvy nebo potvrzení o uzavřené smlouvě v papírové podobě, nebo pokud s tím spotřebitel souhlasí, na jiném trvalém nosiči...“ Dle článku 7 odstavce 1 směrnice o ochraně spotřebitele a článku 6 odst. 1 směrnice o ochraně spotřebitele pak: „V případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory poskytne obchodník spotřebiteli informace o době platnosti smlouvy, nebo je-li smlouva uzavřena na dobu neurčitou nebo automaticky obnovována, podmínky ukončení smlouvy v papírové podobě, nebo pokud s tím spotřebitel souhlasí, na jiném trvalém nosiči.“

Dále dle článku 8 odstavce 7 směrnice o ochraně spotřebitele: „Obchodník poskytne spotřebiteli potvrzení o uzavřené smlouvě na trvalém nosiči v přiměřené lhůtě po uzavření smlouvy uzavírané na dálku, a nejpozději v okamžiku dodání zboží nebo před tím, než začne plnění služby.“

Navržené ustanovení je tedy v rozporu se směrnicí o ochraně spotřebitele, pokud jde o smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory a smlouvy uzavřené na dálku.

Závěr:

Navržená úprava je částečně neslučitelná s právem EU.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereflektuje eventuelní pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.